

De Krijgsraad in den avond voor den zeeslag bij Trafalgar.

(20 October 1805.)

De Engelschen hadden thans door hun snelzeilende fregatten de stellige tijding verkregen, dat de Fransche admiraal Villeneuve met de Fransch-Spaansche vloot, sterk drie-en-dertig linesschepen, de haven van Cadix had verlaten, en Nelson had met een zucht van verlichting gezegd: „Eindelijk!” al telde zijn vloot zes linesschepen minder.

Maandenlang had de Engelsche admiraal op deze gelegenheid gehoopt; hij zou thans zijn slag slaan met een vreeselijke kracht, en bij het sobere schijnsel eener scheepslantaarn, terwijl de zeekaarten uitgespreid lagen op tafel, gaf hij zijn laatste bevelen.

Men zou 't Nelson zoo niet aanzeggen, dat hij de geduchtste vlootvoogd der wereld was. Er lag een bijna vrouwelijke zachtheid over dat smalle, bleeke gelaat verspreid, die in wonderlijke tegenspraak was met de grenzeloos stoutmoedigheid en den grimmigen strijd lust, die hem in den slag kenmerkten. Deze admiraal, deze zoon van een eenvoudigen dorpspredikant, die niet eens de lagere school had afgehoopen en reeds op zijn twaalfde jaar naar zee ging, had in zijn voorkomen, in zijn verschijning, in den peinzenden blik, die hem op de vergaderingen van den krijgsraad kenmerkten, iets, dat hij ook in den avond vóór den wereldhistorischen zeeslag bij Trafalgar niet verloochende en dat denken deed aan een zachtmoedigen wijsgeer, door een zeldzame lotsbeschikking aan het hoofd der vermetelste vloot van de Middellandsche Zee geplaatst.

Daar stond dan Nelson, terwijl zijn helden, op wie het oog van Engeland en van Napoleon geslagen was, om hem heen waren gezeten; aan Nelsons rechterzijde de bekende vlootvoogd Collingwood, die morgen de vruchten zou plukken van een overwinning, met Nelsons levensbloed betaald.

Nelsons linker hand rustte op de kaart; van zijn rechterarm was slechts een stomp overgeschoten — zóó deerlijk had hem de Spanjaard acht jaren geleden toegetakeld, toen Nelson in een stouten aanloop een rijk beladen Spaansch schip in de haven van Santa-Cruz had willen enteren.

De lucht was onstuimig; met kracht sloegen de golven tegen de scheepswanden van het admiraalsschip „Victory;” men zou morgen niet alleen met den vijand, maar misschien ook met een halven storm te kampen hebben.

Het deed er niet toe — men zou vechten . . .

Het volk van Engeland verlangde het; de bemanning dezer vloot verlangde het; Napoleon verlangde het ook; en dezen keer zou Napoleon zijn zin hebben.

Het was de eerste keer, dat Nelson aan Napoleons wenschen beantwoordde.

Bij Aboekir — nu zeven jaren geleden — was het anders gegaan.

Toen had Napoleon geen verlangen gehad, dat Nelson een zeeslag zou wagen. Integendeel — alles moest toen gedaan worden om Nelson en de Engelsche vloot te ontwijken. De storm kwam Frankrijk te hulp, en Napoleon landde den 1^{en} Juli 1798 gelukkig bij datzelfde Alexandrië, waar twee dagen vroeger de masttoppen der Engelsche vloot waren gezien.

Napoleon stelde voor, de Fransche vloot onmiddellijk onder zeil te doen gaan en ze in veiligheid te brengen; admiraal Bruyes en de vice-admiraal Villeneuve dachten er echter anders over, en ankerden op de reede van het kleine, armoedige Egyptische dorp Aboekir, dat door den zeeslag een wereld-historische beteekenis zou krijgen, in een schijnbaar onoverwinnelijke positie.

Den 1^{en} Augustus 1798 — tegen den avond — werd de Fransche vloot door Nelson na een langen, vergeefschen kruistocht ontdekt; onmiddellijk ging hij over tot den slag, en zóó onverhoeds geschiedde zijn aanval, dat de Fransche gezagvoerders, die juist een krijgsraad bijwoonden, nog niet eens hun schepen hadden bereikt, toen de Engelsche kanonskogels reeds door het Fransche want gierden.

De zeeslag, die des avonds te zeven uur begon, was reeds een uur later ten gunste der Engelschen beslist, maar niettemin streden de Franschen, gedachtig aan den alouden roem, den ganschen nacht door. Hun admiraal Bruyes viel als een held, en Napoleon verweet later aan Villeneuve een nederlaag, die aan Frankrijk elf zijner dertien kostbaarste linesschepen had gekost.

Wonderlijk! diezelfde Villeneuve, die waarlijk niet in Napoleons gunst stond, was thans admiraal over de Fransch-Spaansche vloot, die wraak zou nemen voor de harde ramp van Aboekir.

Napoleon eischte van hem een zeeslag; de keizer liet duidelijk doorschemeren, dat hij Villeneuves moed en durf wantrouwde, en onder zulke omstandigheden wilde Villeneuve, al werd hij door den Spaanschen admiraal Gravina gewaarschuwd, geen uur langer dan dringend noodzakelijk was, met de vloot in de haven van Cadix vertoeven.

In bittere ontstemming gaf hij het bevel, de ankers te lichten, en hij waagde er een vloot van drie-en-dertig linesschepen aan, om zijn eigen eer als moedig vlootvoogd te redden.

Eigenlijk had Napoleon schuld aan deze roekelooze daad; deze autocratische geest, die reeds een plaatsvervanger voor Villeneuve op het oog had, joeg hem de Breede Veertien op. En opmerkelijk is het trouwens, hoe weinig succes Napoleon ter zee heeft gehad, terwijl te land elke veldslag, door hem geleverd, een overwinning beteekende.

Hij had, zooals de Fransche geschiedschrijvers met geestdrift en niet zonder verbazing verhalen, sedert ongeveer een jaar de vloten van Frankrijk, Spanje en Holland in beweging gebracht, door zijn orders bestuurd, en aan zijn vloten evenals aan zijn legers de marschroutes voorgeschreven.

In het eerst scheen Napoleon ook niet ongelukkig te zijn; de havenwerken te Boulogne zaten zóó stevig in elkander, dat Nelson er geen vinger tusschen kon krijgen, en de Fransche admiraal Missiessi maakte een gelukkigen tocht naar West-Indië.

Doch daarbij bleef het.

Deze zeetocht was de eerste en de laatste gedurende een tijdperk van twintig jaren, die goed afliep — het was een magere vergoeding voor de heerschappij ter zee, die Napoleon tevergeefs had beproefd, aan Engeland te ontwringen.

Alles was nu afgesproken. De vloot zou in twee eskaders worden gesplitst; Nelson zou het eerste, Collingwood het tweede eskader aanvoeren; op twee punten zou men trachten, door de vijandelijke linie heen te breken.

De krijgsraad werd opgeheven; met een krachtigen handdruk scheidden de vlagofficieren. En Nelson bleef nog eenige oogenblikken vol gepeinzen alleen, terwijl de sombere doodswolk reeds laag boven zijn hoofd dreef.

Welk een schitterende loopbaan had hij achter zich!

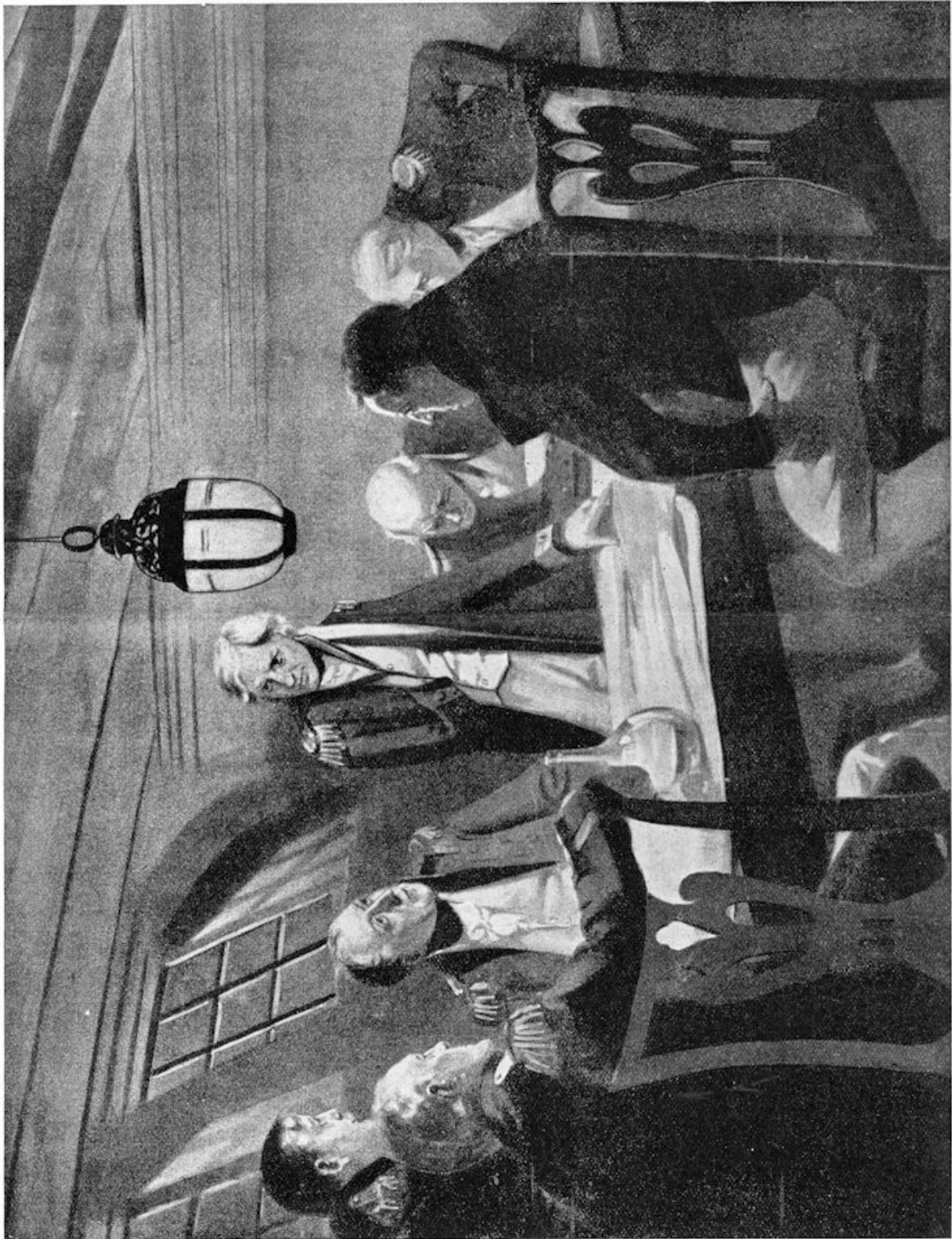
Waarlijk — het vaderland was niet ondankebaar geweest!

Elk jaar een bevordering!

In het jaar 1793 had hij reeds een oorlogsbodem onder zijn voeten, waarvan hij de gezagvoerder was; en toen, voor Toulon liggend, kreeg hij bevel, brieven over te brengen aan den Engelschen gezant W. Hamilton te Napels.

Napels — dat is zijn ongeluk geweest.

Helaas! deze voortreffelijke admiraal, die wat zeemanskunst en moed, onverschrokkenheid, beleid en voorzichtigheid betreft, naast de grootste vlootvoogden van alle tijden kan geplaatst worden, en die met zulke bewonderswaardige stuurmanskunst de grootste vloten zonder averij tusschen

de gevaarlijkste banken en klippen wist heen te loodsen, moest zelf te Napels op de jammerlijkste wijze stranden.

Napels is zijn ongeluk geweest; daar is zijn zedelijk leven ondergegaan; deze man, die in een godsdienstig, puriteinsch huisgezin was opgevoed, is daar te Napels in de strikken gevallen eener vrouw; nog wel de vrouw van den Engelschen gezant; en de Simson der zee is nooit meer verlost geworden uit de banden dezer even sluwe als gevaarlijke, even schoone als karakterlooze overspeelster.

Op dit oogenblik beheerscht die vrouw nóg zijn gedachten, en voordat morgen de Engelsche vloot een overwinning zal behalen, waarbij zelfs de trotsche overwinningsvreugde van Napoleon, die op den 20sten October een geheel armeerkorps van Oostenrijk met achttien generaals voor zich de wapens ziet neerleggen, zal verbleeken, zal Nelson — onder twee getuigen — een aanhangsel maken aan zijn uiterste wilsbeschikking, waarin hij aan mevrouw Hamilton zijn ordester met brillanten vermaakt, en aan Engeland opdraagt, voor haar en hun gemeenschappelijke dochter Horatia zorg te dragen.

Daar ligt de wonde plek in Nelsons zedelijk leven.

Hij versloeg den vijand, die aan zijn vaderland de heerschappij der zee betwistte, maar was niet in staat, dien anderen vijand te verslaan, die hem vastklonk in de banden der zonde.

Als een held rijst hij uit de geschiedenis op, maar hij zelf heeft niet begrepen, tot welk doel de Allerhoogste hem gebruikte.

God had zijn bepaalde plannen met Napoleon; hij was een geeseloede, die de volken terugriep tot de wet en tot de getuigenis; maar opdat de hoovaardij van dezen trotschen dwingeland op 's Heeren tijd zou worden neergestort uit haar duizelingwekkende hoogte, was er een macht noodig, die nu reeds voor hem een tegenwicht vormde; een vloot, die hem van de zee verjoeg; een admiraal, die zijn marine vernietigde.

Dat heeft Nelson gedaan; in dien heeten strijd is hij gevallen, als Epaminondas met stervende oogen de groote overwinning aanschouwend.

L. P.

VRAGENBUS.

X. X. te H. — Uw vrouw moet geregeld koude zitbaden nemen in het warme jaargetijde, en een lacto-vegetarisch diët opvolgen, minstens een half jaar lang. Voor beide methoden kunt u in mijn werk: „Homoeopathie in de praktijk" de noodige aanwijzingen vinden.

Wat u zelf betreft, raden wij bij de nerveuze bezwaren, die vaak voorkomen bij lijdens aan chronische ziekten, ook nadat deze laatste zoo goed als genezen zijn, het geregeld gebruik van *Avena-sativa-tinktuur* aan, driemaal daags 10 droppels in een lepel water. Voorts is het raadzaam sterke koffie, thee, tabak en alcoholische dranken liefst geheel te vermijden, of althans zeer matig te gebruiken, elken dag een tot twee uur te wandelen, en elken ochtend koud water in den neus op te snuiven; door deze laatste methode kan uw vatbaarheid voor neusverkoudheid langzamerhand verdwijnen.

C. te R. — *Roodheid der handen* treedt bij sommige menschen op, zoodra het koude jaargetijde begint. Het is het eerste stadium der winterhanden. Men wassche met ergotine-zeep en wrijfje het schuim der zeep 's avonds in, waarna men handschoenen aantrekt. Nog beter is het reeds tijdens het warme jaargetijde voorbehoedmiddelen aan te wenden. Deze bestaan in inwrijvingen met kamferspiritus of petroleumether, en het nemen van koude handbaden.

W. de Vr. te R. — *Chronische ruggpijnen* zijn een zeer verbreid euvel, dat de meest verschillende oorzaken kan hebben. Daar door herhaald geneeskundig onderzoek gebleken is, dat u geen organisch lijden hebt, kunnen uw ruggpijnen slechts van rheumatischen of nerveuzen aard zijn. In het eerste geval heeft weersverandering invloed op de pijn, ook wordt de pijn dikwijls beter door voortgezette beweging; is dit bij u het geval, dan raden wij u aan, *Rhus toxicodendron* in de 4de decimale verdunning in te nemen, en den rug geregeld met *Rhus-tinctuur* in slaolie (gelijke deelen) elken avond flink te laten inwrijven. Zijn de pijnen vergezeld van zwaktegevoel bij 't loopen, doofheidsgevoel in handen en voeten, prikkelbaar humeur, hoofdpijn of duizelingen, dan is het euvel waarschijnlijk van nerveuzen aard; ook kan in dit geval prikkeling van het ruggemerg, de zoogenaamde spinaal-irritatie, aanwezig zijn. Hier helpen meestal *Arnica* inwendig, benevens koude wasschingen en inwrijvingen van den rug met *Pinus sylvestris-tinktuur*, waarbij natuurlijk de leefwijze geregeld moet worden, zooals wij dat reeds herhaaldelijk voor zenuwlijders hebben besproken.

Niet te vergeten is nog, dat bij mannen tusschen de 40 en 50 jaren dergelijke ruggpijnen ook door haemorrhoiden veroorzaakt kunnen worden, waartegen dan het afwisselend gebruik van *Nux vomica* en *Sulfur*, benevens de aanwending van korte koude zitbaden, een probaat middel is.

W. V. te U. — De bezwaren der „maagzenuwen," waarover u klaagt, zijn een kenteeken der *nerveuze dyspepsie* of „zwakke maag," een euvel, dat tengevolge van de steeds toenemende zenuwzwakte in onzen tijd veel voorkomt. Wij raden u aan, geen al te streng diët te volgen, daar dit toch niet helpt; afwisseling in de keuze der spijzen is aan te bevelen; een glas licht bier of wijn, vooral Vermouthwijn, doet soms goed. Het eten dadelijk na een hevige gemoedsaandoening moet worden vermeden. Luchtverandering en reizen bewerken dikwijls groote beterschap. Het gebruik van de u door den geneesheer aangeraden „Kefirmelk" kan geen kwaad. Daar u wilt weten, wat dit voor melk is, deelen wij u mede, dat zij bereid wordt uit gewone koemelk door toevoeging der zoogenaamde *kefir-korrels*, die u in elke apotheek kunt verkrijgen. De bereiding vereischt nog al opmerkzaamheid, daar de melk in flesschen gedaan moet worden, die 24 tot 72 uren bij een kamertemperatuur van 15—25° C. moeten liggen en van tijd tot tijd geschud moeten worden. De kefir, die aldus ontstaat, is een licht verteerbaar voedings- en geneesmiddel, dat in sommige gevallen goede diensten bewijst. Om goede gevolgen te zien, moet men een dergelijke kefir-kuur ten minste vijf tot zes weken achtereen gebruiken.

J. N. B. te D. vraagt, of hij, daar hij veel *wil* en *moet* studeeren, geregeld elken dag zes staalpillen mag nemen, om daardoor frisch en sterk te blijven. Hierop luidt het antwoord, dat dit een geheel verkeerde methode is om gezond te blijven, want staal of ijzer is geen onverschillig middel, als het in overmaat in het organisme wordt ingevoerd. Het veroorzaakt dan juist zwakte-toestanden, duizelingen, bloedaandrang naar het hoofd, en meer andere bezwaren, die gij juist wilt vermijden. Iets anders zou het zijn, als u aan deze bezwaren werkelijk lijdt, en dan ter genezing staal of ijzer in *kleine* hoeveelheden zoudt innemen. Daar u echter volgens uw eigen verklaring gezond zijt, raden wij u aan, van het gebruik van al dergelijke zoogenaamde versterkende middelen af te zien. Veel beter en goedkooper is het, geregeld gebruik te maken van goede melk en van twee eieren per dag. Voorts is het raadzaam, het studeeren, vooral 's avonds laat, niet te overdrijven en voor geregelde rust na den arbeid te zorgen; dan zult u niet over 't afnemen uwer krachten te klagen hebben, en de hersenen worden niet overprikeld, zoodat het studeeren veel gemakkelijker gaat.